

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Kuzmin Eduard

TOWARDS THE DESIGN OF A SYSTEM OF PUNISHMENTS IN INTERNATIONAL
CRIMINAL LAW 233

Мануйлова Катерина Вікторівна

ЮРИСДИКЦІЙНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ
НЕПОВНОЛІТНІХ У КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ 235

Цибульська Ольга Юрійвна

ЩОДО ПИТАННЯ НЕДОТРИМАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ ПРИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ ЧЕРЕЗ РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕКОНАННЯ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ 238

Войтович Павло Петрович

ПРАВО НА УЧАСТЬ ЯК ШЛЯХ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ. 241

Hryb Anna

INTERNATIONAL PROTECTION OF HUMAN RIGHTS IN THE INFORMATION SOCIETY 244

Плотніков Олексій Вікторович

УХВАЛЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ДЕЯКІ ВИДИ ЗВЧАЙНОЇ ЗБРОЇ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ КРОК
В ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ
ДЕЯКИХ ВИДІВ ОЗБРОЄНЬ В БОЙОВИХ ДІЯХ. 247

Федорова Тетяна Сергіївна

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО У СУЧАСНИХ ВИКЛИКАХ УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ 250

Hrebeniuk Dmytro

THE DISCUSSION AROUND THE DEFINITION OF «EUROCRIME». 252

Бірюков Руслан Миколайович

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТОКОЛІВ ДО КОНВЕНЦІЇ ПРО ЄВРОПОЛ 255

Бондарюк Ольга Олегівна

ПРОБЛЕМАТИКА В ПРОЦЕДУРІ ПОВЕРНЕННЯ ВИКРАДЕНИХ ДІТЕЙ НА ПОСТІЙНЕ МІСЦЕ
ПРОЖИВАННЯ 258

Галат Владислав Ігорович

ВПЛИВ ВІЙНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ
ДОГОВОРІВ МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ДЛЯ
ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ 262

Жакун Маргарита Юріївна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВІЙНИ:
СИНЕРГІЯ ВОЄННОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ 265

Івахненко Єлизавета Олександрівна

ДО ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ СУТНОСТІ ДЕФІНІЦІЇ КІБЕРПРОСТОРУ ТА
МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ. 269

Марченко Дмитро Вікторович

ЕЛЕКТРОННІ ДОГОВОРИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ
ФОРМИ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ 271

Омельченко Іван Ігорович

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ 274

Островерхий Олександр Олександрович

МЕХАНІЗМИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОКАРАННЯ ЗА
ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 279

Раздорожний Герман Юрійович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ АДВОКАТІВ 281

Редченко Ярослав Олександрович

ЕМІСІЯ ТА ОБІГ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ: ПОРІВНЯННЯ МІСА ТА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ... 284

виконання даної конвенції та організовувати свої візити до країн у співпраці з національними органами (ст. 10) [2].

Отже, міжнародні акти, встановлюють стандарти, які повинні забезпечити реалізацію захисту адвокатів на глобальному рівні. Проте ігнорування або порушення цих стандартів, як це можна бачити в Україні, підкреслює необхідність подальшого зміцнення міжнародних механізмів захисту. З огляду на що, можна спостерігати активне покращення стандартів захисту прав адвокатів на міжнародному рівні, які підлаштовуються під сучасні реалії та потреби.

Список використаних джерел:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Конвенція Ради Європи про захист професії адвоката від 12 березня 2025 року. URL: <https://rm.coe.int/native/0900001680b4c020>;
3. Основні принципи ООН про роль юристів, прийняті на VIII Конгресі ООН щодо запобігання злочинності у 1990 році. *Радянська юстиція*. 1991. № 20.
4. Тиск на адвокатів. БД «Національна асоціація адвокатів України». URL: <https://unba.org.ua/news/9118-tisk-na-advokativ-pokaznik-porushennya-pravlyudini-v-ukraini-naau.html>

Ключові слова: правовий захист адвокатів, гарантії адвокатської діяльності, тиск з боку держави, міжнародні правові стандарти, Конвенція Ради Європи.

Keywords: legal protection of lawyers, guarantees of legal practice, pressure from the state, international legal standards, Council of Europe Convention.

Редченко Ярослав Олександрович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри міжнародного та європейського права*

ЕМІСІЯ ТА ОБІГ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ: ПОРІВНЯННЯ МІСА ТА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У сучасну цифрову епоху фінансові системи зазнають трансформацій, яких ще кілька десятиліть тому складно було уявити. Однією з найпомітніших змін стало стрімке зростання значення цифрових валют, зокрема державних, які все частіше розглядаються не лише як технологічне нововведення, а як інструмент реформування монетарної політики та забезпечення фінансового суверенітету. У цьому контексті питання правового регулювання емісії та обігу цифрових валют набуває особливої актуальності. Системні підходи до регулювання цифрових активів, що впроваджуються на рівні Європейського Союзу, можуть виступати орієнтиром для України у формуванні власної законодавчої бази. Ак-

туальність теми значно посилюється умовами воєнного стану, які вимагають додаткової гнучкості, прозорості та захищеності фінансової системи.

У 2023 році Європейський Союз ухвалив Регламент (ЄС) 2023/1114 про ринки криптоактивів (Markets in Crypto-Assets Regulation, або MiCA) [1], який став першим у світі комплексним правовим актом для регулювання цифрових активів. Цей документ створює правову рамку для обігу криптовалют, токенів електронних грошей та стейблкоїнів, а також діяльності постачальників відповідних послуг. Регламент спрямований на захист прав споживачів, забезпечення фінансової стабільності та підтримку інновацій у фінансовому секторі. Він запроваджує вимоги до прозорості, належного розкриття інформації, ліцензування та нагляду. Таким чином, MiCA встановлює високі стандарти правового регулювання цифрових активів у межах ЄС.

Особливу увагу при в регламенті MiCA приділено стейблкоїнам – токенам, забезпеченим активами або прив'язаним до вартості фіатних валют. Регламент розділяє їх на два типи: токени електронних грошей (e-money tokens) та токени, забезпечені активами (asset-referenced tokens). Для кожного з цих інструментів встановлено окремі вимоги щодо реєстрації, капіталізації, резервного забезпечення та звітності. Стейблкоїни, що плануються до широкого використання, підлягають особливому контролю з боку Європейського центрального банку [5]. Це дозволяє зменшити системні ризики та забезпечити інтеграцію цифрових активів у традиційну фінансову систему.

У паралель із приватними цифровими валютами в ЄС триває активна розробка державної цифрової валюти – цифрового євро (Digital Euro). Європейський центральний банк на початку 2024 року завершив дослідницьку фазу проекту та розпочав підготовку до потенційного запуску пілотного проекту. Мета цифрового євро – забезпечити безпечний, універсальний та доступний платіжний інструмент, який підтримає монетарний суверенітет ЄС [2]. Правове регулювання цифрового євро координується з положеннями MiCA, однак потребує окремого законодавчого врегулювання. Цей проект уже сьогодні формує нормативні та технічні стандарти, які можуть бути взяті за основу й іншими державами, зокрема Україною.

В Україні питання цифрових валют наразі перебуває на етапі нормативного становлення. Основоположним документом є Закон України «Про віртуальні активи», ухвалений у 2021 році, який закладає правові засади обігу приватних цифрових активів. Проте він не охоплює повною мірою державні цифрові валюти, зокрема центральнобанківські цифрові валюти (CBDC). Національний банк України у 2022 році представив концепцію е-гривні – цифрового аналога національної валюти, що може функціонувати як засіб платежу, збереження вартості та обмінний інструмент [3]. Попри наявність загальної рамки, відсутність спеціалізованого закону про CBDC гальмує розвиток повноцінного правового середовища. У зв'язку з цим актуальним є вивчення досвіду ЄС та адаптація його до українського контексту.

Е-гривня, як і цифровий євро, розглядається як інструмент підвищення прозорості фінансових операцій, протидії тіньовій економіці та посилення контролю за грошовим обігом. У рамках оприлюдненої концепції НБУ розглядаються кілька можливих моделей використання е-гривні: для роздрібних платежів, міжбанківських операцій та соціальних виплат. Кожна з моделей має свої переваги й технічні виклики, а їх реалізація потребує надійної нормативно-правової підтримки. Регламент MiCA може слугувати орієнтиром у створенні таких правових засад, зокрема в питаннях ліцензування операторів, забезпечення кібербезпеки та обміну даними з державними органами. Впровадження е-гривні на основі таких принципів сприятиме її інтеграції в загальну фінансову екосистему.

Однією з головних переваг MiCA є його уніфікований характер, що дозволяє створити єдиний цифровий ринок криптоактивів у межах усього Європейського Союзу. Для України, яка прагне інтегруватися в європейський правовий простір, адаптація таких норм створює передумови для взаємної визнаності правил і процедур. Це полегшить фінансову взаємодію з європейськими партнерами, сприятиме розвитку трансграничних сервісів і залученню іноземних інвестицій. Зокрема, це стосується участі українських компаній у європейських платіжних системах та фінтех-ініціативах. Такий підхід також зміцнить позиції України в міжнародному фінансовому співтоваристві.

Ще одним ключовим аспектом є технічна реалізація системи цифрової валюти, яка має відповідати вимогам кібербезпеки, масштабованості та сумісності з існуючими фінансовими системами. Європейський досвід демонструє важливість проведення пілотних проєктів, широкого суспільного обговорення та поступового впровадження. У випадку України, доцільно провести тестування е-гривні у обмеженому сегменті економіки, наприклад у сфері соціальних виплат або державних закупівель. Це дозволить перевірити технічні рішення, оцінити ризики та вдосконалити нормативну базу до масштабного запуску. Також потрібно враховувати можливість міжнародної інтеграції – підключення до систем типу цифрового євро у майбутньому.

Важливою є також освітня та інформаційна складова. Громадяни та бізнес повинні розуміти переваги та ризики, пов'язані з використанням цифрових валют. Недостатнє розуміння механізмів їх функціонування може призвести до недовіри, відмови від використання або зловживань. У зв'язку з цим необхідно розгорнути просвітницькі кампанії за участі держави, банківського сектору та громадських організацій. Інформованість населення та суб'єктів господарювання сприятиме формуванню фінансової культури й підтримці інновацій.

Щодо потенційних ризиків, слід зазначити ймовірність надмірної централізації контролю над грошовими потоками. Хоча цифрова валюта дозволяє краще відстежувати рух коштів, існує загроза зловживання з боку держави або витоку чутливої інформації. Звідси впливає потреба в чітких юридичних гарантіях конфіденційності, захисту персональних даних та прав споживачів. У ЄС це питання вирішується через додаткове законодавство про захист даних (GDPR)

[4], що має бути враховано й в Україні. Лише за умови балансу між прозорістю та приватністю цифрова валюта зможе стати ефективним і прийнятним інструментом для суспільства.

В умовах війни цифрова валюта може також виступати як інструмент стабілізації та підтримки економіки. Наприклад, е-гривня може бути використана для адресної допомоги населенню, фінансування оборонних програм або швидких транзакцій із партнерами. Її впровадження дозволить підвищити ефективність державних витрат і контроль за рухом коштів у кризовий період. Досвід інших країн, зокрема Китаю (з цифровим юанем), показує, що CBDC може бути ефективним інструментом навіть у періоди економічної напруги [6]. Для України це шанс модернізувати фінансову систему у процесі відновлення країни.

У результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що законодавець регулювання емісії та обігу цифрових валют в Україні потребує комплексного підходу. Європейський регламент MiCA пропонує ефективну нормативну модель, яку доцільно адаптувати з урахуванням української специфіки. Створення правових умов для е-гривні має ґрунтуватися на принципах прозорості, технологічної нейтральності, фінансової стабільності та захисту прав споживачів. Водночас, важливо забезпечити відповідність стандартам кібербезпеки та захисту персональних даних. Така стратегія дозволить створити конкурентоздатну цифрову економіку, сумісну з європейськими моделями. Таким чином, цифрова валюта може стати одним із важливих кроків на шляху до стійкого економічного зростання України.

Список використаних джерел:

1. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937. URL: <http://surl.li/lhlibq>
2. Цифрове євро має знизити загрозу стейблкоїнів – ЄЦБ. URL: <https://minfin.com.ua/ua/amp/2025/03/20/147439938/>
3. Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvni>
4. Загальний регламент про захист даних (GDPR). URL: <https://gdpr-text.com/uk/>
5. Нові правила MiCA: вплив на стейблкоїни в ЄС. URL: <https://proit.com.ua/crypto/novi-pravya-mica-vplyv-steyblkoyiny/>
6. Що таке CBDC і чим вони відрізняються від криптовалют. URL: <https://fintechinsider.com.ua/shho-take-cbdc-i-chym-vony-vidriznyayutsya-vid-kryptovalyut/>

Ключові слова: цифрова валюта, правове регулювання, інтеграція, кібербезпека, прозорість.

Keywords: digital currency, legal regulation, integration, cybersecurity, transparency.